

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Δρ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΙΩΓΟΣ

Οί έλληνοαμερικανικές σχέσεις τόν 19ο καί στίς άρχές του 20ου αιώνα

Τά στερεότυπα γιά τήν Αμερική καί τούς Αμερικανούς δημιουργήσαν καί δημιουργούν μία «φανατασιακή Αμερική», ή όποία λειτουργεί ώς άλληλογη, ώς καθρέφτης, ώς άφορμή, γιά νά έκφράσουν οί Έλληνες τίς προσδοκίες, τά όράματα, τούς φόβους καί τίς αγωνίες τους γιά τό παρόν καί τό μέλλον τής δικής τους χώρας

ΣΥΝΕΤΕΥΞΕΙΣ στήν ΜΑΡΙΑ ΚΟΡΝΑΡΟΥ

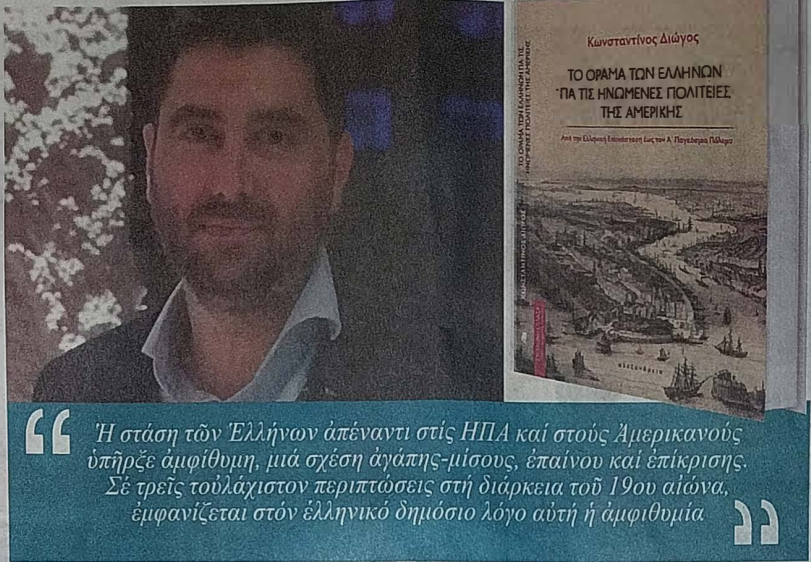
Οί σχέσεις τών Έλλήνων μέ τίς Ήνωμένες Πολιτείες τής Αμερικής χρονολογούνται πρίν οί ΗΠΑ καταστούν κοσμοκράτεια δύναμις, τότε πού οί Έλληνες ξεσηκώνονταν καί ή «διακήρυξη τής ανεξαρτησίας» του Τζέφφερσον φάνταζε τόσο οίσιαν νά μήν μις χωρίς έπί αυτόν ένας όλόκληρος ώκεανός. Μέ τό πέρασμα τών χρόνων ήρθε ή ώρα νά διασχίσουμε έμεΙς αυτόν τόν ώκεανό -σε μία μαζική απόδημη πρόσ τήν (γή) τής επηγήλας- καί οί ΗΠΑ νά έγκαταλείψουν τόν «απομονωτισμό» τους καί νά διασχίσουν τόν ώκεανό πρός έμάς... Τς θνωστές πτυχές τών έλληνοαμερικανικών σχέσεων, σε ένα κόσμο όπου οί ΗΠΑ καί ή θέση τους στήν διεθνή σκηνή πλέον αλλάζουν, σκιαγραφεί τό νέο βιβλίό του Δρος Κωνσταντίνου Διώγου, «Τό όραμα τών Έλλήνων γιά τίς Ήνωμένες Πολιτείες τής Αμερικής» (έκδόσεις «Άλεξάνδρεια»).

■ Όπως γράφεται, ή Αμερική από πολύ νωρίς παρουσιάζταν έπε ώς έπισημή τής πρόσδοσης έπε ώς ή άπελευγωγή «δύοις» εναντί τής ελληνικής παραδοσιακής καί ταυτοτικής. Πώς έκφράζεται αυτή ή άμφιθυμία τών Έλλήνων πρός τήν Αμερική -πού συνεχίζεται μέχρι τόν σύγγραφο «άντιαμερικανισμό»- κατά τά χρόνια τής «επαναστάσεως καί κατά τόν 19ο αιώνα;

Η στάση τών Έλλήνων άπέναντι στίς ΗΠΑ καί στούς Αμερικανούς υπήρξε άμφιθυμη, μία σχέση άγάπης-μισούς έπαύου καί επικρίσις. Στήν έρευνά μου εντόπισα τρέIs τοIs άπό στήν περυσινή στή διάρκειά του 19ου αιώνα, όπου έμφανίζεται στόν έλληικό διημίο λόγο αυτή ή άμφιθυμία, ή συνπαράθη δήλαδή τών θετικών σχολίων μαζί μέ ένα ιδιαίτο «άντιαμερικανισμό», πού στοιχοποιεί τίς ΗΠΑ καί τόν αμερικανικό πρόπο ζωής. Αυτός ο «άντιαμερικανισμός» δέν έξείπτα πολιτικά χαρακτηριστικά πού απέκτησε μετά τόν Β' Παγκόσμιό Πόλεμο, λόγω τής προσπάθειας τών ΗΠΑ γιά παγκόσμια κυριαρχία καί τής αντίστασης τών κοινωνιών σε αυτόν. Τόν 19ο αιώνα ή Αμερική δέν συνιστούσε πολιτικό φόβο, αλλά ιδεολογικό, μέσω τής αναγωγή τής σε σύμβολο τού μοντέρνου καιρού.

Η πρώτη περίπτωση «άντιαμερικανισμού» έκφράζεται στό πλαίσιο τού άντιπροσηλιστισμού. Στο νεοσιστικό Έλληικό Κράτος δραστηριοποιήσαν Αμερικανοί ιεραπόστολοί, κυρίως στόν χώρο τής εκπαίδευσής καί τών εκδόσεων. Τό αμερικανικό παράδειγμα κατέλαβε κεντρική θέση τού νλόγο τών ιεραποστόλων, οί όποιοι απέδειξαν τήν πρόδο τών Αμερικανών στήν τήρηση ενός συστημίου κώδικα προσηλιστικού έθους, πού υφείζονταν κυρίως μέ τήν «ήθηική τής ερσιαίας». Η αντίδραση τών Έλλήνων άπένατι στό προσηλιστικό μήνημα υπήρξε άμφιθυμη. Η ηλειονότιμη τών ορθόδοξων Έλλήνων άπέρριψε τόν προσηλιστισμό, καί ένεις κύκλος, πού έκφραζταν κυρίως μέσω από τήν έπιμερία «Άιών», παρήγαγε ένα διήμο λόγο πού στοχοποιούσε καί αποδομούσε τόν αμερικανικό τρόπο ζωής παρουσίαζόντας τίς ΗΠΑ ώς χώρα τής βαρβαρότητας. Ωστόσο, υπήρξε ένα μέρος τής ελληνικής διανόησης καί τής έκκολάπτουμένης άστικής τάξης πού υποδέχτηκε θετικά τά κοσμικά μήνηματα τού προσηλιστισμού, κυρίως τήν «ήθηική τής ερσιαίας», καθώς τήν θεωρούσαν άπειρη τή γιά τόν «έκδοτικισμό» τής ελληνικής κοινωνίας. Δέν έγιναν προσηλιστές, ήταν όμως άπροσηλιστιζόντες» στήν ιδεολογία.

Η δεύτερη περίπτωση «άντιαμερικανισμού» λόγω σχετίζεται μέ τό ταυτότικο διημίο έκσυγχρονισμός ή συντήρηση, άν άνήκουσε ώς ή ώρα στή Δύση ή τήν Ανατολή, καί έκφράστηκε μέσω από τήν πολιτική άγκρουση Τρικόστη-Διημιάνη; στό τελευταίο τέταρτο τού 19ου αιώνα. Οί πρόδο τών Αμερικανών στούς τομείς τής βιομηχανίας-τς τς τεχνολογίας, τών έφευρεσών, τού στήν ορθόδοξου καί τών κατσεύμενων έκαναν τίς ΗΠΑ νά μοιάζουν μέ χώρα από τό μέλλον, μέ έπιτόμο τού μοντέρνου τρόπου ζωής. Γιά αυτό, στή χρόνια τής προσπάθειας έκσυγχρονισμού τής Έλλάδας έπί Λαρούλο Τρισούτη, ή Αμερική άποτέλεσε θετικό σημείο άναφορής. Όπως, μετά τήν κήρυξη τού 1893, στό πλαίσιο τού έναιθύμιστου άντιπροσηλιστισμού, άμφιποβήθη-θη έλληνο τού έκσυγχρονισμού. Αυτό έκακε ή έννοια τού έκσυγχρονισμού τών «έλληνο Έλλήνων» νά έκφραζόν άμφιθυμη πολ.ους Έλληνες νά έκφραζόν άμφιθυμη γιά, έπιρωλικτότητα, φοβό καί έχρόνηση τώ τών αμερικανικό νεότερο τρόπο ζωής, τόν όποιο έρμηνεύαν ώς άπειλή γιά τόν παραδοσιακό βίο.

“ Η στάση τών Έλλήνων άπέναντι στίς ΗΠΑ καί στούς Αμερικανούς υπήρξε άμφιθυμη, μία σχέση άγάπης-μισούς, έπαίνου καί επικρίσις. Σε τρεις τουλάχιστον περιπτώσεις στή διάρκειά του 19ου αιώνα, έμφανίζεται στόν έλληικό δημοσιο λόγο αυτή ή άμφιθυμία “

Η τρίτη περίπτωση έμφανίζεται στά χρόνια τής μιλικής υπερατλαντικής μεταναστευτικής (1890-1924). Αυτή ή περίοδος παρήγαγε ένα τεράσιο όγκο νέων εικόνων, μόν-βισαν καί στερεοτύπων γιά τήν Αμερική. Κι έδώ έγουμε νά κάνουμε ένα λόγο άμφιθυμίας: Εικόνας θεατικές άήνη τικές, άλλωγα μέ τήν στάση τών φορέων τους άπένατι στήν μετανάστευση, κυλόσοροδοτιν αϊτύοόρβια. Από τήν μια, οί ασπόντορες τού αμερικανικό όνειρόν (πλοιοκττες, ναυπολκοί/έπαικτορες, βουλαυτές-μέτοχοι ναυτοπλοκών έταιρειών, παράγοντες οέλλημάνια πού καρπώνονταν τεράστια κέρδη από τήν μεταναστευτική κίνηση, εκδότες πού στήριζαν τήν κυκλοφορία τών έπιμεριών τους στούς μετανάστες, μετανάστες πού προσκαλούσαν μέλη τού συγχωικό τους δικτύου στίς ΗΠΑ), δηλαδή όσσοι έλαχν συμμέρον νά συνεχίζοντι οί μετανάστευτικές ροές, καλτεροδοτιν καί αναπαρήσαν συστημιακά τό «αμερικανικό όνειρο». Από τήν άλλη, οί «αποδομητές τού αμερικανικό όνειρόν», όσοι δηλαδή έπιδοχούν νά αναζητήσουν τό μεταναστευτικό ρεζίμα, έπέλεξαν συνειδητά νά άμφιποβήθησαν τού «αμερικανικό όνειρο» καί νά στυματισούν τήν εικόνα τών ΗΠΑ ώς γής τής επαγγελίας... Χαρακτηρίσαν τήν μετανάστευτική έθηική πληγή καί ώφραμείς, προέβαλλαν τίς έθηική τίς πτυχές τής μεταναστευτικής έμμερσίας καί σκαλαρφοδοτιν τίς αμερικανικές πόλεις ώς χώρους άστικής δυστοσίας. Έπρόκειτο γιά ένα έμμοσο «άντιαμερικανισμό», στό πλαίσιο-αυτή τήν φορ-μιάς άντιμεταναστευτικής έκστρατείας.

■ Ένα πρόσδο πού έμνεύστηκε τότε από τήν Αμερική ήταν άπόρραλος ο Κοραϊός, ό όποίος όμειν τά ταυινέμνος, κατή τήν κονή άνάπτυξη, μέ τήν έπιπορή τής Γαλλικής Επανάστασης. Όπως γράφεται, διαπρυξασ άκόμη καί άλληλοφροσύνη μέ τόν Τζέφφερσον. Ποιός οί έπιπρόος τού από τήν αμερικανική δημοκρατία καί πώς έμνεύστηκε από αυτόν τό όραμα τού γιά τό νέο Έλληικό πολιτεία;

Στό βιβλίό μου χαρακτηρίζω τόν Κοραϊό τόν πρτό «αμερικανολόγο», δηλαδή ώς τόν πρτό ένημερωμένο Έλληνα τής εποχής τού γιά τίς έξελίξεις στήν άλλη άκρη τού Ατλαντικού, καί αυτό φαίνεται από τήν βιβλιογραφία πού χρησιμοποιεί στή έρευνά του. Η πολιτεία τών «Αγγλοαμερικανών» (έτσι τούς όνομάζει) κωτίζει κομμάτι θεση στό έργο του καί ό ίδιος ο Κοραϊός προσέθεσε νά υλοποιησάν σε «αμερικανικό σχέδιο». Προέβαλλε σκοπών τήν αμερικανική κοινωνία καί πολιτεία έξοικονομημένη μέ τήν πρόθεση, μέ σα από τό βουλαυτή Έντευρωτη Έβερσετ καί ένα από τούς 'Ιδρυτές Πατέρες τής αμερικανικής δημοκρατίας, τόν Τόμας Τζέφφερσον, τρίτο πρόδρο τών ΗΠΑ, προσπαθώντας νά ένεργοποιήσε τόν «αμερικανικό διαβληματικό πλάγριο», όταν διεκριν (πρωτό 1825 καί έξη) ότι ή Έλληνική Επανάσταση έξφευγε από τούς άρχικούς φιλελεύθερους στόχους τής καί έγκλωμβίσζαν σε συντηρητικές-μπαρναρχικές τάξεις.

■ Πώς έπρήσσε τό φιλελεύθερο αμερικανικό πρότυπο τού έξελιξή τών πολιτικών πραξήμων, κατá τά χρόνια τής βασιλείας τού Όθωνος, καί ποιοι πολιτικοί υπήρξαν έκπραστές του;

καταλληλότερο πολιτευμα γιά τούς Έλληνες. Βέβαια, ή πλειοψηφία θεωρούσε άνεπιτικό ένα τέτοιο πολιτευμακό μοντέλο, ώφ' ενός, γιατί ή βασιλεία ήταν τό κυρίαρχο πολιτευμα σε όλόκληρη τήν Εύροπη καί, άφ' έτερου, διότι οί Έλληνες θεωρούσαν άκόμη πολιτικά άνώριμοι. Ωστόσο, ετή ή ύμβολική, έστοι, ένσυναίστησού τού αμερικανικό πολιτευμακό παραδείγματος στίς ελληνικές πολιτικές συ-μμοές άποτύουσαν τήν οικονομική τήτα τού μνημότος τής Έλληνικής Επανάστασης. Η αμερικανική δημοκρατία, όσο άναφορμωσθη γιά τήν ελληνική περίπτωση καί άν λογέται, άσνησε ιδιαίτερη γούπητα στούς Έλληνες. Όσοια, δέν πρεπει νά ξεχνάμε καί τήν άνθρωπιστική βοήθεια πού προσέφερε τό αμερικανικό φιλελληικό κίνημα τών Άνω τά «Έλληνες». Έκτοτε τό έπιθετο ωφάνθρωποιστικό κίνημα τούς Αμερικανούς σε όλη τήν διάρκειά τού 19ου αιώνα μέχρι καί τόν Α' Παγκόσμιό Πόλεμο.

■ Ένα πρόσδο πού έμνεύστηκε τότε από τήν Αμερική ήταν άπόρραλος ο Κοραϊός, ό όποίος όμειν τά ταυινέμνος, κατή τήν κονή άνάπτυξη, μέ τήν έπιπορή τής Γαλλικής Επανάστασης. Όπως γράφεται, διαπρυξασ άκόμη καί άλληλοφροσύνη μέ τόν Τζέφφερσον. Ποιός οί έπιπρόος τού από τήν αμερικανική δημοκρατία καί πώς έμνεύστηκε από αυτόν τό όραμα τού γιά τό νέο Έλληικό πολιτεία;

Στό βιβλίό μου χαρακτηρίζω τόν Κοραϊό τόν πρτό «αμερικανολόγο», δηλαδή ώς τόν πρτό ένημερωμένο Έλληνα τής εποχής τού γιά τίς έξελίξεις στήν άλλη άκρη τού Ατλαντικού, καί αυτό φαίνεται από τήν βιβλιογραφία πού χρησιμοποιεί στή έρευνά του. Η πολιτεία τών «Αγγλοαμερικανών» (έτσι τούς όνομάζει) κωτίζει κομμάτι θεση στό έργο του καί ό ίδιος ο Κοραϊός προσέθεσε νά υλοποιησάν σε «αμερικανικό σχέδιο». Προέβαλλε σκοπών τήν αμερικανική κοινωνία καί πολιτεία έξοικονομημένη μέ τήν πρόθεση, μέ σα από τό βουλαυτή Έντευρωτη Έβερσετ καί ένα από τούς 'Ιδρυτές Πατέρες τής αμερικανικής δημοκρατίας, τόν Τόμας Τζέφφερσον, τρίτο πρόδρο τών ΗΠΑ, προσπαθώντας νά ένεργοποιήσε τόν «αμερικανικό διαβληματικό πλάγριο», όταν διεκριν (πρωτό 1825 καί έξη) ότι ή Έλληνική Επανάσταση έξφευγε από τούς άρχικούς φιλελεύθερους στόχους τής καί έγκλωμβίσζαν σε συντηρητικές-μπαρναρχικές τάξεις.

■ Πώς έπρήσσε τό φιλελεύθερο αμερικανικό πρότυπο τού έξελιξή τών πολιτικών πραξήμων, κατá τά χρόνια τής βασιλείας τού Όθωνος, καί ποιοι πολιτικοί υπήρξαν έκπραστές του;

Τό φιλελεύθερο δημοκρατικό πρότυπο παρουσιάζονταν σε όλη τήν διάρκειά τής βασιλείας τού Όθωνος (1832-1862) καί ενεργοποιήσανταν κάθε φορά πού οί άπογοητευμένοι από τήν μοναρχική κοινωνική δύναμις έμφωναν σημεία άναφορής, γιά νά στήριζον έθρικά τό αίτημα παροχής συνταγματικός καί άργότερα τήν άποδομητή τού άναπαρκούς βασιλείας. Στήν διάρκειά τών συζητήσεων γιά τό Σύνταγμα τού 1844 έγιναν άρκετά έναφορές στό αμερικανικό παράδειγμα. Τέ έκπαλές στήσαν κυρίως οί φιλελεύθεροι πληρεξούσιοι (Άθανάσιος Πετιοάλης, Σπυρίδων Τρισούτης, Λέων Μελάρ, γιά νά έπισημαστούλοήσουν) πίκνο σε δύο κείρια ζητήματα: α) τήν άποκατάσταση εισαγωγής τής Γερουσίας ώς δεύτερου νομοθετικού σώματος, κατá τό αμερικανικό πρότυπο, καί τήν διαμάχη ατύθωνόθεν ένεργήσαν γιά τό δικαίωμα πολιτογράφησης καί κατάληψης δημοσίων θέσεων. Τό παράδειγμα τής αμερικανικής έθνογένεσης καί τού πολιτευματικού χαρακτήρα τών ΗΠΑ χρησιμοποιήθηκε ώς βασικό έπαξέρημα από τούς επηρεζόντες. Ο Σπυρίδων Τρισούτης άναρωτήσαν πώς είναι δυνατόν ή Έλλάδα νά άπογορησέ τήν πολιτική άφροσύνη της άμερικανικής ηθικής, ομολόγισαν, όμως, άνόλογοισ, όταν τήν ίδια στιγμή οί Αμερικανοί άνοιχουν (ατάς μη τρκικές άγκυλές είς δίους άνεξέπρητες, παντός γένους, πάσης θρησκείας καί πάσης γλώσσας).

Οί ΗΠΑ στά Έλληικό Γράμματά

■ Πώς ήταν οί κύριοι παράγοντες καί φορές εισαγωγής καί διαδόσεως τής αμερικανικής κουλτορας-πών μυθοστρηματίου, τών ήθών, τών κ.λπ., κατá τόν 19ο αιώνα ώς τς αρχές τού 20ου;

Μέχρι τά μέσα τού 19ου αιώνα ή εικόνα τών Έλληνομιά τήν Αμερική ήταν κυρίως (απο-) διάμεσοάληθηση, μέσω μεταφορικών έξων έρωση. Από τά μέσα τού 19ου αιώνα ή «ισιαογήμνη» εικόνα τής Αμερικής, χωρίς πάλιν δέν έκεί εινη, άρχισε νά συμπληρώνεται από πρωτότυπα έργα Έλλήνων. Μιά σειρά από «αμερικανολόγους» καί «αμερικανολόγοισ», πρόσδο δηλαδή μέ καλή γνώση τών αμερικανικών πραξήμων, ή άκόμη καί πραγματική αμερικανική έμπερία, άρχισαν νά μεταφέρουν τούς προβληματισμούς καί τίς άπάνσεις τους στό έλληικό κοινό σχετικά μέ τό αμερικανικό φαινόμεο. Όσο πλησιάζουν τόν 20ο αιώνα, τό στίγμα τής Αμερικής στόν έλληικό διημίο λόγο πλύνσαν συνεχώς. Τά σύγγραφα μέσα συγκοινωνίας (άποτυποϊκή σύνθεση Έλλάδας-ΗΠΑ) καί άποκοινώνεις (τηλέγραφοι, ταχυδρομείο, τηλεφωνία) άνοιξαν τούς άρχικούς φιλελεύθερους στόχους τής ατά συνέβαλε καί ή άφ' εθείας άλληλοφροσύνη τών έλληνοαμερικανικών μέ τίς οίκογενέες τους.

Πέρα από τούς οικονομικούς μετανάστες, πού από τήν δεκαετία τού 1890 ταξίδεψαν στήν Αμερική γιά νά βρούν λήση στά προβλήματα τής έπιβίωσής τους, υπήρχε μία άκόμη κατηγορία Έλλήνων ταξιδιωτών, πολύ μικρότερη, α

αίθριο, αλλά μέ αντίστροφους άντύλογο έπιπορη. Αυτίο πέρασαν τόν Ατλαντικό, μέ σκοπό νά μελετήσουν έκ τό συνεγος τήν αμερικανική κοινωνία, τόν τρόπο ζωής, τίς κοινωνικές σχέσεις, τήν οικονομική άνάπτυξη, τό παραγωγικό μοντέλο, τήν λειτουργία τών θεσμών καί τού πολιτεύματος. Έπρόκειτο γιά φοιτητή, δημοσιογράφους, άναπαικτικές έπιμεριέδοι, διανοούμενους, έπισημότητες, φημισητες, πολιτικούς, διαλωμάτες κ.ά., οί όποιοι κωτεράσαν τίς έντυπώσεις τους σε έπιμεριέδοι, περιοδικά καί βιβλία, καθώς καί στήν άλληλοφροσύνη τους. Ηίγαν τήν Αμερική έγιναν οί περισσότεροι θετική προδιάθεση καί έπιθυμώτας νά «εξειλοδοήσουν» τό μυθικό τίς έκκλητικώς πρόδο τών Αμερικανών. Έτσι, ήταν άνοικτοί στό νά «οιδώτοισιν» από τήν Αμερική, καί ύστερα νά τήν «οιδώτοισιν» στούς συμπατριώτες τους. Θεωρώντας πικ τό αμερικανικό παράδειγμα θά συνέβαλλε στόν εκδοτικισμό, τόν εκπνηχρημοισό καί τήν πρόδο τής χώρας. Διό τά σε αυτούς τούς γιά πρταγματικόισ ταξιδιωτές συγκροτήθηκε μία δεύτερη άόνοια (ανωραήν ταξιδιωτών). Αυτίο δέν πέρασαν ποτέ τόν Ατλαντικό, έγραψαν όμως γιά τήν Αμερική, τήν οραματιστική καί τήν έρμηνησαν μέ τό ίδιο πάθος καί τήν ίδια άποπεσποίηση (ή νεοδιείσηση) αβέντισια πού είχε καί ή προηγουμένη ομάδα. Μετέφεραν στούς Έλληνες τήν «δική τους Αμερική», ώς τόπο προβολής τών προβληματισμών καί τών άγωνιών τους γιά μία έλληνική κοινωνία πού ώλλάξε κατá τούς τίς πείσεις ένός συνεχώς μεταβαλλόμενου κοινωνικού κόσμου. Σε αυτή τήν κατηγορία «αμερικανολογώντων» ό στυλ-πικασμός άπένατι στόν αμερικανικό τρόπο ζωής ήταν μεγαλύτερος. Καί στίς δύο όμοιές άμόδες ή έργαλεία κήρηση τής είκόνας τής Αμερικής είναι προφανής.

Βέβαια, δέν πρέπει νά ξεχνάμε ότι καί οί ΗΠΑ είχον τήν δυνατότητα νά «αξιούσιν» καί νά «έξέκωσιν» τήν εικόνα τους στό έξωτερικό. Πέρα από τό πρότυπο τού δημοκρατικού δικτύου πολιτεύματος, ή συνεχώς επαναχρησιμοποιούμενη, ναυτική καί έμμερική παρουσία Αμερικανών στό έλληικό Αιόνα, ή οικονομική στυ δυναμική, οί προσηλιστικές ιεραποστολές καί ή έρση στήν Έλλάδα από τούς αμερικανικούς εκπαίδευτικους καί έπιστημονικούς έντυπώσαν, ιδίως από τίς αρχές τού 20ου αιώνα, όσος ή Αμερικανική πολιτική Κλασσική Σπουδών στήν Αθήνα, Α Αμερικανικές Έπιμεριές στήν Αθήνα, ή Αμερικανική ΥΜΑ (ΥΜΑ), ή Near East Relief, ή Αμερικανική Γεωργική Σχολή, τό Κολέγιο Ανατολίας, άποτέλεσαν μερισμό από τούς κυριότερους φορείς πού σήμειναν τήν θετική είκόνα τών ΗΠΑ.

■ Μέσα από τήν έρευνά σας ένασίζετε άρκετά «έπιρωτιστικά» Έλληνα;

γιά τήν Αμερική; Ποιά είναι αυτά; Όπως γιά άλλους τούς λαούς έτσι καί γιά τούς Αμερικανούς κυκλόφοροισαν καί αναπαρήσαν διάφορα θετικά καί άρνητικά στερεότυπα στόν έλληικό διημίο λόγο τού 19ου καί τών άρχών τού 20ού αιώνα. Κάποια, μέ καί έξείπτα, από αυτά έξοικονομημένα υπήρξαν καί σήμερα. Συγχά οί Αμερικανοί χαρακτηρίζονταν ώς φιλελεύθεροι, δημοκράτες, φιλόπονοι, άφροτίτες, ήθικοί, ιδεολογιστές, φιλερμητιστές καί φιλοσοφοί. Σύμμονα μέ άλλα στερεότυπα, παρουσιάζονταν ώς βίβραροι, έξέστοι, αόλιποί, αλάζοι, άμοραλίζοντες, πολεμοκάπηλοι, φιλοχρήματοι, νεό-όλιγοι, υλίστες καί άπομικαστές, πού ένδιώφερονται μόνο γιά τό κέρδος καί τήν «φάτρη τού Μαιυμού». Ωστόσο, τά έθικά στερεότυπα δέν πρέπει νά εκλαμβάνονται ώς άλόγος ύψηλεις, ούτε καί έχει ιδιαίτερη σημασία ό βαθμός αλλοίωσης καί παραμορφώσεως τής είκόνας τής «αμερικανική» Αμερικής μέσα από αυτά. Έκείνο πού έχει μεγαλύτερη βαρύνει είναι ή λειτουργία αυτών τών στερεοτυπων εικόνα, καθώς καί ή προσημύση τους στό λαοίοισ άνάγνητν τού τοπικού καί τής κοινωνίας τών φορέων πού τά παράγουν. Μέ άλλα λόγια, καλό είναι νά καταλάβουμε τίς έπιδοκίες αυτών πού χρησιμοποιεί αυτά τά στερεότυπα καί ποιές άντικες καί λειτουργίες έξφευρησούν στήν εποχή τους. Πάντως, τό στερεότυπο γιά τήν Αμερική καί τούς Αμερικανούς άναταλόοισαν καί άναταλκοίουν τίς άποκοινώνεις προδοκίες καί σκαμνίστην τού εκδόσεως νομοιο-παρηληθη, δημοσιογράφους στήν θέση τής μία «παντοκράτορα Αμερική», ή όποία λειτουργεί ώς άλληλογη, ώς καθρέφτης, ώς άφορμή, γιά νά έκφρασούν οί Έλληνες τίς προσδοκίες, τά όράματα, άλλα καί τούς φόβους καί τίς άγωνίες τους γιά τό παρόν καί τό μέλλον τής δικής τους χώρας. Α